

פסיפס של קהילות

פרוטוקול אישיבת ועדת חינוך מס' 4/13
שהתקיימה ביום 29.7.13 במשגב

א. השתתפו :

- מרכזי הפורום: אילן מאיר (יו"ר הוועדה, נציג מנוף במליאה), נועה צוק (מנהלת אגף החינוך), רון שני (ראש המועצה) – עזב לאחר חצי שעה
- חברי מליאה: עמיר שונאן (אשבל), אמיר גומר (עצמון)
- נציגי ציבור: גיל עוז (יו"ר ועד הורים ב"ס יסודי משגב), משה הרטמן (נציג וועד ההורים בתיכון משגב).
- עובדי מועצה: אדם גורן (מנהל מחלקת נוער), נועם וידן (רכזת מנהיגות צעירה במחלקת הנוער), תמי עזר (סגנית מנהלת על-יסודי משגב), אתי לוי (מנכ"ל המועצה), נירית סגל (דוברת המועצה), שרון סודרי (מנהלת אגף הרווחה במועצה) – עזבה לאחר חצי שעה

ב. חסרו :

- חיים כץ (צורית), שלומי דהן (רקפת), עומר נאור (אשחר), תמר אוגד (כמון), גדעון מרן (עצמון), מיקי נבו (מנוף), יעל גזלי (מנהלת ב"ס יסודי הר גילון), אמיר הרפז (מנהל ביה"ס התיכון משגב)

א. פתיחה אילן מאיר ונועה צוק – מרכזי הוועדה :

- את הישיבה היום נקדיש לחינוך הלא פורמאלי. בחודשים האחרונים פעלה וועדה שעסקה בחינוך הלא פורמאלי, במציאת ימי פעילות שיוכלו להשתלב עם החוגים ונושאים רבים נוספים. מסקנות הדו"ח הוצגו למליאת המועצה בישיבת המליאה האחרונה.
- התפיסה המודרנית היום גם בשטח וגם באקדמיה היא אינטגרציה בין החינוך הפורמאלי ללא פורמאלי. מדובר על תפיסה של השלמה ושיתוף פעולה. גם במועצה אנחנו הולכים בכיוון הזה וזה גם בא לידי ביטוי בהמלצות הוועדה.

ב. הצגת מצגת על פעילויות מסכנות של ילדים ונוער בקיץ והתייחסויות המשתתפים :

- את המצגת (מצורפת) הציגו:
 - אדם גורן – מנהל מחלקת הנוער במועצה בעבר אחראי פעילות הנוער בקיבוץ ראש הנקרא
 - נועם וידן – רכזת מנהיגות צעירה במחלקת הנוער. אחראית על בניית מועצות תלמידים בבית הספר, תמיכה ביוצאים לשנות שירות בבית הספר. בעבר רכזת חברתית בעצמון ופעלה על בסיס הרעיון של "חברת נעורים".
 - "טרנד" של פריצה למועדוני נוער ביישובים כדי לייצר מקום לעישון, שתייה ולינה בלילה
 - "טרנד" של מסיבות יער לא מתואמות ולא בטוחות בהן שתיית אלכוהול רבה
 - חוסר משווע במקומות בילוי בטוחים ומבוקרים לנוער
 - אין פעילות מובנית לשכבה הבוגרת – רכזי הנוער פועלים בעיקר עם השכבות הצעירות.
 - מול חשיפה של פעילויות מסכנות לוקחים ההורים, בדרך כלל, אחת משתי פוזיציות:
 - א. מגוננים בכל מחיר על הילדים, תוך ניסיון להרחיק ולא להתמודד
 - ב. חסרי אונים ללא יכולת לשם גבולות ולהתמודד עם הילדים
 - עמיר – מאוד חשוב איזה אווירה מייצרים בתוך הישוב – אווירה של לקיחת אחריות והתמודדות או אווירה של הכחשה, הדחקה ואי התמודדות
 - נועה – יש לסנכרן וליצור שיתוף פעולה של המעגלים: הורים (וועדות נוער), ביה"ס, תנועה, רכזי נוער וילדים
 - אדם – יש לייצר תפיסה חינוכית/קהילתית אחידה, רחבה וכוללת. צואר הבקבוק הוא כ"א איכותי כרכיזי נוער בעדיפות לבני המקום. התנאים הכלכליים אינם מעודדים לעשות את התפקיד ובוודאי שלא להתמיד בו מעבר לשנה אחת – כך הרמה לא מספיק גבוהה והתחלופה רבה.
 - אילן – חייבים להביא את המצב למודעות הישובים על מנת שישקיעו בהשלמת תנאים לרכזים מתקציב הישוב – מדובר בעלות זניחה יחסית לישוב שתהיה לה משמעות רבה באחד מהנושאים המשמעותיים יותר בחיינו. לא כמו בעיר, כאן יש לנו את "עוצמת הקהילה" כמכפיל כוח שצריך לתת לנו אפשרויות נוספות לטיפול בבעיות.

פסיפס של קהילות

- **אדם – המודל אותו אנחנו רוצים ליישם הוא מודל "חברת הנוערים" כמו בקיבוצים. המשמעות:**
 - רכז נוער נוסף לשכבה הבוגרת ("דמות משמעותית") – בונה תכנית פעילויות כאלטרנטיבה חיובית לפעולות מסכנות
 - השכבה הבוגרת לוקחת אחריות על מועדון הנוער כסוג של בית לשכבה.
 - יצירת הווי של שכבה בוגרת בישוב, כולל טיולים, יציאות, הדרכות, מפגשים וכו'
 - צוות מוביל של הנוער בישוב על בסיס נציגי השכבות הבוגרות, אחראי על פעילות הנוער בישוב ופתרון בעיות. השכבה הבוגרת לוקחת "בעלות" על פעילות נוער בריאה בישוב.
 - מסתבר שבמקומות שבהם שיש מדריך לשכבה הבוגרת יש ירידה משמעותית בפעילויות מסכנות.
 - צריך לייצר תנאים טובים שימשכו צעירים אחרי צבא – בעדיפות לבני המקום למלא תפקידים של רכז נוער ורכז בוגרת.
- **אמיר גוטר – יש לעשות מאמץ לשכירת דירה לרכזי נוער בכרמיאל. מקום שיאפשר להם להיות נגישים לבית קפה, בילוי, תחבורה, קניות וכיו"ב. כמו כן, צריך לעשות מאמץ נוסף בחזית של הכרה בעבודה זו כ"עבודה מועדפת" לחיילים משוחררים. חשוב שלא נסתפק בהצהרות וסיסמאות, אלא נגיע לרמה של תכניות ותקציבים.**
- **אילן – אין כוונה להסתפק בסיסמאות. הכוונה לייצר סדר יום כולל וארוך טווח ולהביא אותו לאחר מכן לרמה של תכניות אופרטיביות ותקציבים. זה ייקח את הזמן שלו ובינתיים ניתן ליוזם פעולות של מחלקת הנוער.**
- **עמיר שונאן – אין פתרונות מעכשיו לעכשיו. גם בזמנו הייתה וועדה שעבדה כשמונה חודשים ובסופו של דבר היו מסקנות אופרטיביות שיושמו, כולל העקפת תקציבים.**
- **אדם - צריך לייצר מומיביציה לישובים להשקיע יותר בנושא על בסיס התפיסה של מחלקת הנוער ל"שכבת נעורים" כך שמי שישקיע יותר יקבל יותר מהמועצה.**

ג. סיכום:

- **הצגת הפעולות המסכנות המתרחשות כאן אצלנו "מתחת לאף" יוצרת תחושה קשה הממחישה כמה חשוב לשרד את ההשקעה בחשיבה מחודשת על פעילות החינוך הלא פורמאלי בישובים.**
- **הנושא הזה יהיה אחד מהנושאים המרכזיים עליהם נדבר בסדנא המרוכזות שתתקיים "אחרי החגים".**
- **בחודשים הקרובים נכין את הסדנא שאמורה להיות נקודת פתיחה לתהליך משמעותי לעיצוב "סדר יום לחינוך מיטבי במשגב" – סדר יום שיעסוק בעיקרי הנושאים בהם עסקנו בשני המפגשים האחרונים:**
 - א. **דמות המורה כמחנך שיהווה "דמות משמעותית" בחיי התלמיד – יצירת אפשרויות אמיתיות לקשר בין המורה שהוא גם המחנך עם התלמיד והוריו.**
 - ב. **יצירת קשר בין הוראה ללמידה – אימוץ תפיסות הוראה חדשניות המייצרות למידה אמיתית מתוך רצון וסקרנות ללמידה ודעת ולא מתוך כורח וע"י שינון כמויות של חומר ללא תוחלת.**
 - ג. **סביבת למידה – סביבה מאתגרת, רב ממדית, שאינה תחומה בזמן ומקום, שעושה שימוש בטכנולוגיות מידע ותקשוב, למידה בקבוצות ועוד**
 - ד. **תפיסה מוכללת של חינוך פורמאלי ולא פורמאלי – קשר ישיר ושיתוף פעולה הדוק בין פעילויות בביה"ס ובישובים על מנת לייצר פעילות נוער חיובית המכוונת ליצירת בוגר אחראי, מוביל ותורם לקהילה בישוב, במשגב ובמדינה, כאלטרנטיבה לפעילויות מסכנות (שתייה, וונדליזם ואלומות) ע"י בניית מנהיגות נוער שתיקח אחריות ותיאום בין המעגלים של ביה"ס, וועדות הנוער בישובים (הורים), תנועות הנוער, רכזי הנוער והילדים.**
 - ה. **חיבור החינוך לקהילה והקהילה לחינוך – קשר הדוק עם וועדי ההורים, שותפות עם וועדי הישובים, פעילויות בישובים, העברת מערכי שיעור להנחלת התפיסה של התנהלות קהילתית – היכולת והרצון לוותר על אינטרסים אישיים לטובת הקהילה איכותית המייצרת איכות חיים ולא רק רמת חיים.**

רון שני	נועה צוק	אילן מאיר
ראש המועצה	מנהלת אגף החינוך	יו"ר הועדה

קיץ 2013: אפיון תרבות הנוער במשגב- אתגרים והזדמנויות

פעילות מחלקת הנוער בקיץ

- אחוזי יציאה גבוהים לקורסי המד"צים של תנועות הנוער (כ-70% השתתפות)
- 8 ישובים מפעילים סיירות הורים במסגרת תוכנית "הורים ערים" של מחלקת הנוער והמחלקה לשירותים חברתיים
- פעילות ענפה לשכבות ד'-ח': עומס רב על רכזי הנוער בפעילות תנועתית ובקייטנות
- פעילות מצומצמת לשכבה הבוגרת בישובים. במרבית הישובים לא מועסקים רכזי שכבה בוגרת.

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- שבוע לאחר יום העצמאות- השתכרות של קבוצת נערים משכבה ח' בישוב ****, פריצה למועדון הנוער לצרכי לינה. דיווח על ילדה במצב שיכרון מתקדם שלא הגיעה הביתה עד שעות הבוקר.
- חודש לאחר מכן- פריצה נוספת למועדון הנוער באותו יישוב, מרבית הנערים לקחו חלק גם באירוע הראשון. הזמנת משטרה ע"י רכז הנוער וועדת הנוער.

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- סדרה של פריצות למועדון הנוער ב**** כולל שבירת מנעולים והשחתת דלת הכניסה.
- בנות בכיתה ט' פרצו למועדון החדש באותו היישוב לפני כשבוע וחצי (המועדון עוד לא נפתח). בני נוער נוספים עישנו ושתו במועדון ולאחר מכן החליטו לישון במקום. היישוב שוקל פנייה למשטרה.

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- פריצה למועדון החברים ב**** ****. שתייה ועישון. היישוב הגיש תלונה למשטרה.
- פריצות למועדון הנוער החדש ב***** (מרבית המעורבים חניכי שכבה ח' מישובים אחרים במשגב). שתייה ועישון+ הפיכת המועדון למקום לינה.

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- "נשף סיום לשכבה י"ב" באחד הישובים: השתכרות המונית+ 2 מקרים של פינוי לבית החולים בעקבות הרעלת אלכוהול.
- שורה של דיווחים על "מסיבות יער" ברחבי משגב, במרבית המקרים הדיווחים הגיעו לאחר קיום המסיבות

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- סמינר ראש גדול של הנוער העובד והלומד: אירוע אלימות חמור- קבוצה של נערים "חטפו" קבוצה אחרת במהלך "משחק" בשעות הלילה- הופעלה אלימות פיזית ומילולית. לחץ חברתי משמעותי במהלך האירוע ולאחריו.

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- במהלך נסיעה חזרה בסיום טיול של היישוב ***** השחתת מושב האוטובוס בסכין ע"י אחד הנערים הסתיימה בדקירתו ופציעתו של הנער שישב בכסא מלפנים. הנער הנפגע פונה לטיפול בביה"ח. האירוע בטיפול המשטרה.
- שורה ארוכה של אירועי ונדליזם באותו יישוב.

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- דיווח של נציגת מח' הרווחה על שורה של "משחקים אובדניים" בקרב נערות, בעיקר בשכבה ח'.
- 2 מקרים (בשני ישובים שונים) של התנהגות מינית חמורה של נערים בשכבה ז' - "מסיבת בית פתוח" במהלכה שתו הנערים ביחד עם קבוצת נערות (חלקן בשכבה ו'). הנערים חשפו את איבר מינם מול הנערות.

התנהגויות סיכוניות: קיץ 2013

- לפני כשבועיים: טרמפ לילי בחזרה ממסיבה הסתיים בתקיפה קשה של 2 נערים ע"י 3 בני מיעוטים. נער אחד פונה לביה"ח עם חבלות בראשו ובפניו. המקרה בטיפול המשטרה.

תובנות מרכזיות

- היעדר תפיסה חינוכית-קהילתית ברורה המשותפת למערכות החינוך במשגב (פורמאלי ובלתי פורמאלי)
- לא ניתן מענה הולם לצרכי הנוער הבוגר (שכבה ז' ומעלה) בישובים ובמועצה. היעדר המענה בולט במיוחד במהלך חופשות ארוכות ובסופי שבוע.
- היעדר מסגרות יישובית משמעותיות לבני הנוער הבוגר-קושי להוציא לפועל את מודל "חברת הנוערים המשגבית". הצלחות נקודתיות בלבד.
- רכזי הנוער ממוקדים במשימות תנועתיות והפגתיות בעיקר לשכבות הצעירות. אחוז גבוה של בני נוער בשכבות הבוגרות לא מחובר לפעילות.

תובנות מרכזיות-המשך

- מעורבות הורית לא מספקת (בלשון המעטה)-קושי לרתום את ההורים, לייצר שיח של שותפים ובעיקר להקים "רשתות חברתיות" המגדירות גבולות, נורמות וכללים להתנהגות בישובים.
 - היעדר מקומות בילוי בטוחים לבני הנוער בדגש על מתחמי מסיבות ואזורים המאפשרים מפגש משותף ומפוקח עבור כמות גדולה של בני נוער.
- לסיכום: פער גדול מאוד בין התפיסה החינוכית-קהילתית של מחלקת הנוער לבין היכולת לממש את סדר היום בפועל.**

פתרונות אופרטיביים

גיבוש סדר יום מועצתי- תפיסה חינוכית קהילתית רחבה:

- א. יצירת מענה הולם לצרכי הנוער ביישובים- "מודל חברות הנוערים"- דגש על יצירת תנאים לקליטת רכזים מתאימים
- ב. הכשרת מתחם מסיבות בטוחות לנוער+ מתחמי בילוי מרכזיים בקיץ
- ג. ביסוס ממשקי העבודה המשותפים במועצה: כתיבת תוכניות חינוכיות קהילתיות- בתי ספר, מח' נוער, רווחה ושותפים נוספים
- ד. מינוף תוכניות להגברת המעורבות ההורית- "הורים ערים" וכד'
- ה. חיזוק מסגרות מנהיגות הנוער- מועצת נוער+ צוותים מובילים יישובים

עיצוב תרבות הנוער- יעד מועצתי

סוגיות להסכמה

- א. כיצד מתווים מדיניות חינוכית קהילתית ומעצבים סדר יום מועצתי אחיד?
התייחסות למשולש: הורים- יישוב- מועצה
- ב. הגדרת ייעודה של מחלקת הנוער:
 - חברת הפקות ושירותי "בייביסיטר למתקדמים"
 - מתן שירותי ליווי וייעוץ ליישובים
 - המחלקה לחינוך חברתי קהילתי